

Павлюк Х. Т.

Національний університет «Одеська політехніка»

Панчук Л. В.

Національний університет «Одеська політехніка»

Громко Є. А.

Національний університет «Одеська політехніка»

ФЕНОМЕН МОВНОЇ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ У ПРОФЕСІЙНОМУ КОНТЕКСТІ ПЕРЕКЛАДАЧА

Стаття присвячена дослідженню явища міжмовної інтерференції як на рідній, так і на першій та другій іноземних мовах, а також на різних рівнях мовленнєвої системи. Вивчаючи вплив лінгвістичних структур на вивчення іноземної мови, гіпотези вказують на роль рідної та першої іноземної мови у формуванні помилок інтерференції. Перша гіпотеза підкреслює комплексний вплив рідної та першої іноземної мов на освоєння нової мови. Друга гіпотеза вказує на можливість помилок у вивченні конкретної іноземної мови через специфіку рідної мови. За додатковими гіпотезами передбачається вплив рівня володіння попередніми мовами на успішність освоєння нової мови, а також активне використання різних методів навчання як можливий спосіб зниження впливу інтерференції та полегшення вивчення нової мови. Проводиться аналіз фонетичних та граматичних помилок, що виникають у зв'язку з інтерференцією. Акцентується на інтерференції, що спостерігається на фонетичному та граматичному рівнях студентського мовлення. Зазначається, що багато помилок виникає внаслідок перенесення знань з рідної мови на іноземну, що викликає фонетичні інтерферентні помилки. Особлива увага приділяється усвідомленню власних помилок для їх подальшої корекції. Ефективні методи запобігання інтерференції включають у себе пояснення правил, викладених викладачем, та індуктивний підхід, який ґрунтується на зіставленні орфоепічних прикладів. Сприятливо впливає використання різноманітних вправ та лінгводидактичних корпусів фонетичних та граматичних порівнянь, що сприяє розрізненню помилок та виявленню спільних рис між мовами. Вивчення мовної інтерференції дозволяє виявити типові помилки в мовленні, а розуміння феномену інтерференції стає ключем до покращення мовних навичок та уникнення інтерферентних помилок. Металінгвістичне розуміння цього явища є стратегічним, оскільки ґрунтується на теоретичних знаннях, що застосовуються для практичних цілей у вивченні різних іноземних мов. Дослідження відкриває нові перспективи в аналізі та подоланні помилок, сприяючи розвитку цієї сфери наукових досліджень.

Ключові слова: полілінгвізм, багатомовність, фонетична інтерференція, граматична інтерференція, українська мова, англійська мова, німецька мова.

Постановка проблеми. Вивчення впливу рідної мови та першої іноземної мови на процес освоєння другої іноземної мови є актуальною проблемою для лінгвістів. Спрямоване на створення комплексного теоретичного уявлення, дослідження явища мовної інтерференції на рівні рідної та першої іноземних мов при вивченні другої іноземної мови ставить завдання перед мовознавцями та викладачами-філологами для вирішення проблем методології ефективного здобуття кваліфікації філології та перекладу. Водночас, вони можуть мати інші аспекти та контекст експериментального матеріалу (корпус) з питань

дослідження мовних контактів і динаміки взаємодії мов, що є актуальними й для вітчизняних лінгвістів. Наприклад, українські мовознавці також можуть досліджувати вплив рідної мови та першої іноземної мови на вивчення другої іноземної мови, інтерференцію між мовами, а також аналізувати помилки, які виникають у процесі вивчення мов. Так, мовознавці-германісти, які викладають першу іноземну англійську мову, при вивченні другої німецької мови, можуть стикатися з різними проблемами у контексті загальнолінгвістичної підготовки студентів, і навпаки – вивчення німецької мови як другої в межах спеціальності

«035 Філологія» потребує уважного накладання мовних норм і вимог, а також особливостей фонетики, лексики та граматики української та англійської мов на процес вивчення німецької мови з необхідністю врахування факторів мовної інтерференції, що впливають на засвоєння німецької мови студентами, які вже володіють українською та англійською мовами, особливо на початковому етапі. Наведімо основні, засадничі приклади проблем. По-перше, це з'ясування теоретичного бачення інтерференції між мовами. Студенти, чією рідною мовою є англійська, можуть мати проблеми з інтерференцією між німецькою та англійською мовами. Це може призводити до помилок у граматиці, словниковому запасі та вимові. Другим фактором, що призводить до т. зв. «педагогічної інтерференції» (впливу певних педагогічних методів, стратегій чи підходів на навчання та розвиток студентів у відповідності з їхніми індивідуальними потребами та рівнем пізнавальних можливостей) є навчання мови на різних рівнях. Так, в університетах на початковому етапі навчаються студенти з різним рівнем знань англійської та німецької мови. Це означає, що германісти повинні створити програму, яка задовольняє потреби як початківців, так і більш досвідчених студентів. І по-третє, використання сучасних лінгводидактичних підходів та методів для забезпечення ефективного засвоєння мови студентами не має меж в часі і просторі, що й визначає крос-культурний напрям низки компетентностей у навчанні іноземних мов та перекладі [1, с. 55].

Беззаперечним є факт, що саме полілінгвізм, або мультилінгвізм, найчастіше сприяє інтерференції [5, с. 138]. Власне, феномен інтерферентності полягає у взаємодії між різними мовами, яка виникає під час процесу вивчення другої іноземної мови, особливо у контексті впливу рідної мови та першої іноземної мови на цей процес. Це явище відображається у помилках, що робляться студентами, і виникає внаслідок впливу структур, граматики, фонетики та інших аспектів рідної та першої іноземних мов на навчання та використання нової мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтерференція в науково-лінгвістично-педагогічному контексті бачиться в кількох виявах, як от: *Interlinguistic interference* (*Interlingvistika interferentio*) – міжмовна інтерференція або вплив однієї мови на іншу внаслідок навчання або використання кількох мов; *Lingua franca interference* (*Lingua franca interferentio*) – інтерференція між мовами, які використовуються як міжнародні

засоби спілкування; *Language transfer* (*Linguae translatio*) – перенесення мовних структур з однієї мови до іншої; *Phonological interference* (*Intercessionones phonologicae*) – фонетична інтерференція, коли звуки однієї мови впливають на вимову іншої; *Lexical interference* (*Intercessionones lexical*) – лексична інтерференція, коли слова однієї мови впливають на вживання слів у іншій мові; *Syntactic interference* (*Intercessionones syntactic*) – синтаксична інтерференція, коли структури однієї мови впливають на граматику іншої; *Linguistic cross-contamination* (*Lingvisticae Contaminationis Transversalis*) – це явище, коли елементи однієї мови переносяться або впливають на іншу мову; *Code-switching* (*Codex-Mutationis*) – це зміна з однієї мови на іншу серед людей, які володіють обома мовами, що може спричинити інтерференційні явища; *Bilingual interference* (*Bilinguis Interferentia*) – вплив білінгвізму на використання або вивчення мов, який може спричинити виникнення помилок через перехресне використання структур між мовами. Такі металінгвістичні терміни використовуються для опису різноманітних аспектів [2, с. 47] і виявів інтерференції між мовами.

У лінгвістиці нашого часу існують вектори проблематики мовної інтерференції пов'язані з вивченням мовних рівнів системи мови: вплив *фонетичних* систем однієї мови на вимову звуків у іншій мові [8, с. 340] (наприклад, відсутність певних звуків у рідній мові може призвести до помилкової вимови в іншій мові); *граматичні* конструкції однієї мови впливають на граматику іншої мови, що вивчається (прикладом може бути неправильне використання часів або структур речень через вплив рідної мови); як *лексичний* аспект інтерференції, слова або фрази з однієї мови можуть впливати на вибір слів у іншій мові, що може призвести до виникнення помилкових виразів або неправильного використання слів, колокацій, фразем.

Різновидами мовних інтерференцій є *культурна* інтерференція, суть якої полягає в тому, що різні культурні концепції та нюанси мов можуть впливати на сприйняття і використання мови. Наприклад, використання виразів або метафор, які мають різне культурне забарвлення, може викликати непорозуміння текстів різних крос-культурних векторів. *Соціальна* інтерференція передбачає існування соціальні аспекти, такі як діалекти, мовні варіанти або мовні реєстри, можуть впливати на спілкування та використання мови в різних контекстах, що може створювати труднощі у сприйнятті [3, с. 78].

Зазначені проблеми вивчаються лінгвістами для кращого розуміння інтерференції як лінгвістичного феномену та розробки методів для подолання цих труднощів у процесі навчання на початковому етапі та спілкування між мовцями (з проявом акценту).

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення конкретних стратегій оцінки та виправлення цих помилок на початковому етапі на основі їх причин, що відкриває можливості для нових підходів до аналізу та подолання помилок, які виникають у процесі вивчення іноземних мов. З огляду на актуальність проблематики на сучасному етапі існування контактів української мови з генетично неспорідненими германськими мовами, уникнення явищ, пов'язаних з неякісним рівнем володіння мовою, є однією з найактуальніших проблем, що об'єднує для лінгвістів-викладачів. Завдання нашого дослідження – надати якнайбільш повне теоретичне уявлення про мовну інтерференцію між рідною мовою, а також першою іноземною мовою під час вивчення другої іноземної мови на початковому етапі. Додатковим прикладним внеском до лінгвістичного бачення теми є конкретні пропозиції щодо оцінки інтерференції та її усунення, зроблені на основі визначення причин помилок, і в цьому контексті передбачається відкриття нових перспектив в методологічно пропедевтичному аналізі помилок та їх подоланні [6, с. 133].

Згідно з вищезазначеними питаннями, висувається ряд науково-методичних гіпотез. *Перша:* Вважається, що лінгвістична структура рідної та першої іноземної мов впливає як негативно, так і позитивно на вивчення другої іноземної мови. *Друга гіпотеза:* Передбачається, що типологічні особливості рідної мови призводять до помилок інтерференції на фонетичному, лексико-семантичному та граматичному рівнях під час вивчення німецької мови, яка є другою іноземною мовою після англійської.

Ці гіпотези вказують на вплив лінгвістичних структур [7, с. 132] попередніх мовних знань на процес вивчення нової мови на початковому етапі, а також на можливі помилки когнітивного типу, тобто таких, що виникають через взаємодію різних мовних систем у мозковому апараті студента-філолога. У першій гіпотезі вказується на багатогранний вплив структури рідної та першої іноземної мов на навчання іншої іноземної мови. Друга гіпотеза підкреслює, що специфіка рідної мови може призводити до помилок на різних рівнях мовленнєвої структури під час вивчення конкретної іноземної мови.

Важливими також є додаткові гіпотези, які можуть виникнути в цьому контексті. З одного боку, припускається, що ступінь володіння рідною та першою іноземною мовами може впливати на ефективність навчання другої іноземної мови ще на початковому етапі. Наприклад, особи з високим рівнем володіння рідною мовою та попередньою іноземною мовою можуть мати певні переваги у вивченні нової мови порівняно зі студентами, які мають менший досвід у мовах. З іншого – гіпотеза про те, що інтерактивне використання різних методів навчання, таких як інтерактивні вправи, мультимедійні матеріали та комунікативні практики, може знижувати вплив інтерференції та полегшувати вивчення другої іноземної мови. Важливим гіпотетичним моментом є фактор ступеня мотивації та інтересу до вивчення другої іноземної мови, який може впливати вже на початковому етапі на здатність студентів подолати інтерференційні труднощі, сприяючи поліпшенню їхнього успіху при вивченні нової мови.

Виклад основного матеріалу. На початку ХХ століття, в процесі розвитку науки та технологій, з'явилася можливість глибоко вивчати звуки мови за допомогою різноманітних технічних засобів, що спричинило народження експериментальної фонетики. Під час вивчення мовної одиниці в своїх дослідженнях лінгвісти використовували осциллографію, спектрографію, інтонографію та кінозйомку. Тривалість та скорочення звуків, низька та висока частота звуків вимірювалися в децибелах (дБ), мілісекундах (м/с), герцах (Гц), що безпосередньо наблизило лінгвістику до інших наук, таких як математика, фізика та інформатика. Незважаючи на різні погляди лінгвістів, можна з упевненістю сказати, що проводилися також і дослідження у сфері граматичної інтерференції. Інформація про це міститься у працях таких лінгвістів, як Ф. де Соссюр, У. Вайнрайх, В. В. Виноградов та ін.

Під час наших спостережень за мовною інтерференцією виявлено, що сфера мовних контактів залежить від темпів розвитку і спілкування суспільства. За М. Гербертом, [13] рідна мова або елементи рідної мови набувають непохитної самостійності (*stabilis libertas*). Для вченого інтерференція – це домінуючий процес у свідомості мовця під час використання мови, результат порушення мовної норми, викликаний впливом інших мовних елементів, і зрештою просто «рефлекторне використання мови відповідно до системної моделі» [13, с. 196]. Під час аналізу мовної інтерференції виявлено, що вона є переважаючим

когнітивним процесом мовця, який залежить від багатьох екстралінгвістичних факторів. Ця інтерпретація інтерференції описує порушення норм, що можуть виникати унаслідок взаємодії двох чи більше мов, які впливають одна на одну.

У своїй дослідницькій роботі «Міжмовні інтерференційні явища в рамках контрастної лінгвістики та нейролінгвістики на прикладі німецької / сучасної грецької мов», Г. Алексіадіс аналізував інтерференційні помилки, вивчаючи мовні контакти та навчання іноземних мов, а також у рамках нейролінгвістики на прикладі німецької та сучасної грецької мов. Його дослідження підтвердило, що інтерференція у мовленні виникає внаслідок непередбаченого використання правил, структур або виразів однієї мови в іншій у випадку багатомовності. Відомо, що давньогрецька мова суттєво вплинула на формування німецької, що може призвести до з'явлення інтерференції, а саме, у виникненні специфічних рис чи виразів, що стали частиною німецької мови через вплив давньогрецької. Також дослідження показало, що помилки, пов'язані з інтерференцією, зустрічаються настільки ж часто, скільки й помилки, що виникають внаслідок недоліків у знанні іноземної мови. Нейролінгвістика вивчає вплив мовних систем у пацієнтів з порушеннями мовлення (афазія), де виявлено систематизацію патологічно зумовлених інтерференційних помилок. У випадках багатомовності у пацієнтів, що відновлюють мовлення після церебральних ушкоджень, спостерігалися взаємні впливи мов, що спричиняли помилки, які були класифіковані як інтерференційні [10].

М. Імідер у своїй роботі «Інтерференція і перенесення (трансфер) у навчанні німецької мови як іноземної» [11] поставила собі за мету виявити інтерференційні помилки в усному та письмовому мовленні здобувачів вищої освіти, які вивчають німецьку мову на високому рівні. Основна мета полягала у виявленні, класифікації та систематизації цих помилок на різних мовних рівнях через контрастний аналіз. Автор використовувала конкретні приклади для демонстрації складнощів, з якими зіштовхуються чеські учні та студенти при вивченні німецької мови. Особлива увага була приділена лексичним (45%) і граматичним (28,8%) помилкам, що включали неправильне використання артиклів, граматичного роду, відмінків, пасиву, негативних займенників і синтаксичних недоліків [11, с. 140].

Під час вивчення однієї мови відбувається передача або перенесення властивостей, правил та елементів з іншої мови. Терміни «трансфер-пере-

нос» та «інтерференція» були перейняті з психології та застосовані в лінгвістиці, а в психології навчання «перенесення» має сенс перенесення раніше засвоєної навички в аналогічну ситуацію. Слово «трансфер-перенос» походить від латинського «*transfere*», що означає «передавати, переносити». Під час вивчення однієї мови передаються характеристики, правила, а також елементи з іншої мови. Терміни «трансфер-перенос» та «інтерференція» було перенесено із психології до лінгвістики. У психології навчання «перенесення» означає перенесення раніше набутої навички в іншу аналогічну ситуацію [12, с. 145].

Позитивне і негативне перенесення, як види трансферу, визначають різні результати взаємодії рідної та іноземної мов. Позитивне перенесення виникає внаслідок структурної подібності між мовами і не призводить до помилок, адже сприяє полегшенню вивчення іноземної мови. У свою чергу, негативне перенесення породжує лінгвістичні помилки через відмінності між мовами. Термін *інтерференція* в лінгвістиці використовується для позначення перенесення структур рідної мови на еквівалентні структури іноземної мови або структур діалекту на відповідну нерідну мову, або, навпаки, з нерідної мови на діалект [9, с. 62], тобто застосовання для лінгвістичного опису перенесення тури і системи рідної мови на еквівалентні структури та системи іншої мови [4, с. 31], що може відбуватися у двох взаємозворотніх напрямках.

Лінгвіста В. Вайнрайха можна назвати одним із перших, хто описав термін «інтерференція» в усіх структурах мови. На відміну від наведеного вище прикладу, що показує вплив інтерференції під час опанування іноземної мови, В. Вайнрайх використовує термін «інтерференція» для позначення явища, коли білінгвальна людина використовує обидві мови з нюансами або відхиленнями від їхніх лінгвістичних норм. Це призводить до перетворення мовної структури через вивчення більше однієї мови і впливає на включення елементів нерідної мови в систему обох мов [15, с. 15], що включають фонетичну і фонологічну систему, лексику, морфологію і синтаксис [7]. У. Вайнрайх відзначає, що інтерференція, на відміну від запозичення, супроводжується переглядом всієї системи мови у процесі збагачення або спрощення мовних відмінностей. Він визначає дві стадії цього явища: перше – це інтерференція у використанні окремими білінгвами, а друге – це інтерферентні явища, які можуть бути частиною мовної системи в цілому. Таким чином, він відрізняє інтерфе-

рентні явища, притаманні індивідуальному мовленню, від інтеграції подібних помилок у систему мовної спільноти [16, с. 12].

Однією з причин неправильного використання іноземної мови є вплив рідної мови на процес вивчення іншої мови. Проте наукова спільнота має різні точки зору щодо визначення терміну «інтерференція». В. Вайнрайх та Я. Юхас мають відмінні підходи до визначення поняття «мовна інтерференція» у лінгвістиці. Вайнрайх узагальнює цей термін, визначаючи його як загальне відхилення від мовної норми, незалежно від того, чи є це інтерференцією вихідної або цільової мови. Я. Юхас же використовує цей термін в узкому сенсі, називаючи інтерференцією лише тоді, коли відбувається порушення мовної норми. Гіпотеза контрасту, відповідно, акцентує на порівнянні різних мов, для систематизації спільних та відмінних рис між ними, з метою успішного вивчення та освоєння нерідної мови, при цьому враховуючи вплив рідної мови на процес вивчення іншої. Для В. Вайнрайха цей термін означає загальне відхилення від мовної норми, незалежно від того, чи є це інтерференцією вихідної мови або цільової мови. Юхас, навпаки, використовує цей термін у вужчому розумінні, визначаючи інтерференцію лише тоді, коли вона призводить до порушення мовних норм у цільовій мові [14, с. 457–462].

Явище інтерференції у мові проявляється шляхом порівняння систем двох або більше мов. Існують два напрями інтерференції: 1) Під час вираження іншомовних висловлювань: вплив рідної мови на іноземну мову; 2) Під час сприйняття висловлювань іноземною мовою: вплив іноземної мови на рідну мову. Це може відбутися у разі відсутності деяких звуків рідної мови у мові, яку вивчають.

Явище інтерференції значною мірою залежить не лише від фонологічної системи мови, але також від вияву звуків у мовленнєвому процесі, що визначається особливостями артикуляції кожної мови. У використанні другої мови можуть виявлятися елементи фонетичної системи, характерні для переважаючої мови, що спричиняє фонетичну взаємодію. Це фонетичне явище у лінгвістиці виражається за допомогою терміна «акцент». В німецькій мові звучання середньої фази голосного звука вимагає тривалої артикуляції. Переходи між артикуляційними позиціями звуків є енергійними, оскільки особливості німецької артикуляції не допускають змишень. У відмінній українській мові, навпаки, ковзка артикуляція має позитивні характеристики, особливо чітко виражені у ненаголошеній позиції. Артикуляційні осо-

бливості цих мов призводять до різноманітних фонетичних відмінностей, серед яких основне місце належить голосовій асиміляції.

Прикладом може слугувати фонетичне явище регресивної асиміляції за вокальністю (впливу одого звука впливає на наступний, робить його більш схожим за артикуляцію до першого звука, зокрема, щодо його вокальності). В німецькій мові відсутня прогресивна асиміляція за вокальністю, неприпустима регресивна асиміляція за вокальністю. При цьому для зіставлення – в англійській мові при деривації *unhappy* (/ʌn'hæpi/), вимовляючи фонему /n/ перед фонемою /h/ в слові «happy» (/hæpi/), фонема /n/ стає більш вокальною, щоб краще відповідати наступному звуку /h/. Таким чином, вимова слова *unhappy* може бути узгоджена з вимовою слова «happy» через вокальну подібність /n/ з /æ/ для забезпечення більшої гладкості артикуляції між цими фонемами. Українська реалізація цього фонетичного явища: *підмивати* [n'ʊ'dmi/vati], /i/ під впливом наступного голосного звуку переходить в [и], що спрощує артикуляцію вимови цього слова.

В українській мові асиміляція приголосних є дуже частим явищем, оскільки вона характерна для фонетичного розвитку мови. Як звуконаслідувальний процес, один звук впливає на інший, змінюючи його артикуляцію або вимову. Українська мова має кілька типів асиміляції: 1) за місцем творення: *субтропік*, де [б] змінюється на [п] через наступний [т] – [суп^бтропік]; 2) за способом творення: *вогко*, де [г] переходить в [х] під впливом [к] – [вогко]; 3) за м'якістю: *цвісти* – через пом'якшення [в] попередній [ц] також стає м'яким, [ц'в'іс'ти].

Інтерференція у вимові [r] в досліджуваних системах мови полягає в артикуляційних особливостях, зокрема, в місці артикуляції (де доторкається язик), та в способі випромінювання повітряного потоку. Фонема /r/ реалізується в англійській мові на початку як альвеолярний апроксимант, у німецькій мові зазвичай як увулярний фрикатив або апроксимант. У німецькій мові /r/ після довгих голосних стає /v/, після коротких голосних зазвичай трапляється один із варіантів приголосних, але й тут він може бути використаний для вокалізації /v/. Вимова цього звуку спричиняє складнощі для студентів-україністів, тому що для мовленнєвого апарату студентів фонема /r/, яку вимовляють, як голосна середнього ряду [A] німецької мови, абсолютно чуже явище, яке призводить до вираженого акценту та фонетичної інтерференції в мовленні майбутніх філологів.

Голосні звуки німецької мови розрізняються за тривалістю на довгі та короткі голосні, при цьому необхідно суворо дотримуватися правил довготи і стислості голосних звуків, заміна короткого голосного на довгий голосний звук спричиняє зміну значення слова: *Beten* (молитися) – довгий голосний [e:], *Betten* (ліжко) – короткий голосний [ɛ]; *Mutter* (мати) – довгий голосний [u:], *Mutter* (гайка) – короткий голосний [ʊ]; *kochen* (готувати) – довгий голосний [o:], *kochen* (варити) – короткий голосний [ɔ].

У німецькій мові існує чотири відмінки, зокрема *Nominativ*, *Akkusativ*, *Dativ*, *Genetiv* – називний, знахідний, давальний і родовий. Залежно від функції іменник змінюється за відмінками. На відміну від німецької мови, українська має шість (для іменників – сім) відмінків: називний, родовий, давальний, знахідний, орудний, місцевий, кличний. З іншого боку, граматика англійської мови знає лише два відмінки – називний і родовий. Іменниковий відмінок не має додаткового закінчення, на відміну від іменника, що має особливе закінчення в родовому відмінку. Але інші відмінки, присутні в українській і німецькій мовах, передаються в англійську з прийменником і наступним за ним іменником у називному відмінку.

Студентам важко використовувати правильний відмінок і правильно його відмінювати, оскільки система відмінків кожної мови унікальна. Вивчаючи приклади помилок зрозуміло, що припускається найбільше помилок у царині відмінювання невизначених артиклів у знахідному відмінку та визначених артиклів у давальному відмінку. У зв'язку з цим англійська мова не знає жодного відмінка з наведених, давальний і знахідний відмінки об'єднані в додатку, тому під час відмінювання іменників у знахідному та давальному відмінках на початковому етапі майбутні філологи, перекладачі не додавали закінчення до іменників, у результаті чого виникає інтерференція з боку англійської мови.

Висновки. Згідно з теорією на фонетичному та граматичному рівнях, інтерференція спостерігається в німецькому мовленні учнів під впливом як рідної української, так і англійської мов. Але більшість помилок виникають під впливом рідної мови. Оскільки проведене дослідження відображає загальну думку про те, що майбутні філологи, які вивчали англійську як іноземну мову, порушують правила вимови звуків німецької мови та переносять свої знання рідної мови на іноземні, що призводить до фонетичної інтерференції. Помилки були допущені внаслідок вимови слів,

які пишуться однаково англійською та німецькою мовами і вимовляються частково однаково, як наприклад у слові: «семестр» англійською [semester] та німецькою [zemestap] тощо.

Для запобігання фонетичним і граматичним помилкам особлива увага приділяється усвідомленню власних помилок, оскільки учні усвідомлюють свої власні помилки і можуть розрізняти типи помилок, про які вже йшлося вище. Підвищення обізнаності може бути досягнуте за допомогою явних пояснень (пояснення правил, надані викладачем) та індуктивним методом, тобто збір, упорядкування, систематизація корпусу таких орфоепічно нормативних прикладів потенційної інтерференції.

Вивчення особливостей інтерференції та застосування структур української, німецької та англійської мов на різних мовних рівнях, підтвердило існування типових мовних інтерференційних помилок у мовленні учнів, а принципи інтерференції зазначених мов були визначені на основі досвіду вивчення німецької мови. І це ґрунтується на тому факті, що феномен лінгвістичної інтерференції, який відбувається на всіх рівнях мови, є теоретично і практично значущим під час опанування першої та другої іноземної мов в умовах багатомовності.

Феномен мовної інтерференції є значущим як теоретично, так і практично при вивченні іноземних мов у багатомовному середовищі. Вивчення інтерференції на різних рівнях мови вказує на типові помилки, які виникають у мовленні учнів, та можливі шляхи їх запобігання.

Студенти-філологи, які вивчають німецьку як другу іноземну мову, виявляють вплив своєї рідної мови на англійську мову, особливо на фонетичному рівні. Інтерференція спостерігається під час вимови слів, що мають подібні написання англійською та німецькою мовами, приводячи до фонетичних помилок. Важливою є свідомість учнів щодо власних помилок та їхньої здатності розрізняти різні типи помилок. Застосування явних пояснень від учителя та індуктивний підхід, який включає усвідомлення правил на основі прикладів, може сприяти підвищенню рівня обізнаності. До ефективних методів запобігання інтерференційним помилкам належать упровадження різноманітних вправ, лінгводидактичного корпусу фонетичних та граматичних зіставлень, які дозволяють учням розпізнавати та виправляти помилки, а також встановлювати спільні риси та відмінності між мовами, може допомогти покращити їхні мовні навички та уникнути інтерференційних

помилку. Перспектива металінгвістичного розуміння феномену інтерференції вбачається нами в узагальненні теоретичних знань на матеріалі ширшого кола іноземних мов, а практичного лінгводидактичного досвіду – у використанні ефективної методології мовних корекційних стратегій.

Список літератури:

1. Анісімова А. О. До проблем дидактичного зіставлення контактуючих мов у процесі навчання другої іноземної мови. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя, 2011. Вип. 15(68). С. 51–57.
2. Громко Т. В. Методологія та досвід дескрипції говірки: монографія. Дніпро: Середняк Т. К., 2021. 452 с.
3. Д'яков А. С. Принципи класифікації мовних інтерференцій. *Науковий вісник [Чернівецького університету]. Серія: Германська філологія*. 1996. Вип. 2. С. 76–81.
4. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства. Київ: Академія, 2006. 104 с.
5. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства. Київ: Видавничий центр «Академія», 2006. 424 с.
6. Морська Л. І. Інтерференційні процеси в навчанні граматики англійської та німецької мов майбутніх філологів. *Наукові записки [Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка]*. Серія: Педагогіка. 2014. № 3. С. 130–134.
7. Соссюр Ф. Курс загальної лінгвістики. Київ: Основа, 1998. 324 с.
8. Dombrovan T. I., Mitina O. M., Rostomova L. M., Slobodzowa I. V., & Pavliuk K. T. Sobre el desarrollo histórico del sistema fonético del inglés: un enfoque lingüístico-sinérgico. *Nexo Revista Científica*. 2021. 34(01), 330–345.
9. Aktaş H. Interferenzfehler bei den türkischen Deutschlernenden. *Unveröffentlichte Magisterarbeit*. Konya: Selçuk Universität, Institut für Erziehungswissenschaften. 2011. S. 62.
10. Alexiadis G. Zwischensprachliche Interferenzerscheinungen innerhalb derkontrastiven Linguistik und der Neurolinguistik am Beispiel Deutsch/Neugriechisch. Unveröffentlichte Dissertation. Augsburg: Augsburg Universität, Philologisch-historische Fakultät. 2008.
11. Imider M. Interferenz und Transfer im DaF-Unterricht. Tübingen: Narr Verlag, 2012. 140 s.
12. Selen N. *Eine Einführung in die deutsche Sprachwissenschaft für Turken mit Fehleranalysen*. Eskigehir: Anadolu Universitesi, 1984. S. 145.
13. Gerbert M. Syntaktisch-lexikalische Interferenz im Englischunterricht. In: *Wissenschaftliche Zeitschrift der Humboldt-Universität zu Berlin*. 1973. S. 196.
14. Juhasz Janos. Interferenz Linguistik. In: Althaus, Hans-Peter; Henne, Helmut; Wiegand, Herbert Ernst (Hrsg.): *Lexikon der germanistischen Linguistik. Studienausgabe III*. Tübingen: Niemeyer. 1973. S. 457–462.
15. Weinreich U. 1977. Sprachen in Kontakt. München. 1977. S. 15.
16. Weinreich Uriel. Sprachen in Kontakt. *Ergebnisse und Probleme der Zweisprachigkeitsforschung*. München: Beck. 1976.

Pavliuk Kh. T., Panchuk L. V., Hromko Ye. A. PHENOMENA OF INTERFERENCE IN THE PROCESS OF LEARNING GERMAN AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE AT THE INITIAL STAGE

The paper focuses on the study of the phenomena of interlanguage interference in the native, first and second foreign languages, as well as at different levels of the language system. By studying the influence of linguistic structures on foreign language learning, the hypotheses point to the role of the mother tongue and the first foreign language in the formation of interference errors. The first hypothesis emphasizes the complex influence of the mother tongue and the first foreign language on the acquisition of a new language. The second hypothesis points to the possibility of errors in learning a particular foreign language due to the specifics of the native language. Additional hypotheses suggest the influence of the level of proficiency in previous languages on the success of learning a new language, as well as the active use of various teaching methods as a possible way to reduce the impact of interference and facilitate the learning of a new language. The paper analyzes phonetic and grammatical errors that arise due to interference. The emphasis is placed on the interference observed at the phonetic and grammatical levels of learners' speech. It is noted that many errors occur as a result of transferring knowledge from the native language to a foreign language, which causes phonetic interference errors. Particular attention is paid to the awareness of one's own mistakes for their further correction. Effective methods of preventing interference include explanations of the rules given by lecturer and an inductive approach based on the comparison of orthoepic examples. The use of various exercises and linguistic didactic corpora of phonetic and grammatical comparisons is beneficial, as it helps to distinguish errors and identify commonalities between languages. The study of language interference allows us to identify typical errors in speech, and understanding the phenomenon of interference becomes the key to improving language skills and avoiding interference mistakes. Metalinguistic understanding of this phenomenon is strategic because it is based on theoretical knowledge applied for practical purposes in learning different foreign languages. The research opens up new perspectives in analyzing and overcoming errors, contributing to the development of this field of scientific research.

Key words: polylingualism, multilingualism, phonetic interference, grammatical interference, Ukrainian, English, German.